

Päijät-Hämeen ja Lahden hallitusohjelmataavoitteet 2027–2031

Päijät-Hämeen ja Lahden pitkäjänteinen kehittämistyö, vahvistuva korkeakoulukokonaisuus sekä kasvavat investoinnit rakentavat parhaillaan uudenlaista kestävä kasvun aluetta Suomeen. Maakunnan vahvuudet – ympäristö- ja kiertotalousosaaminen, elintarvikeala, uudistuva teollisuus, korkeakoulutus, logistinen sijainti, matkailu sekä elinvoimainen pk-yrityskenttä – muodostavat kokonaisuuden, jolla on kansallista merkitystä Suomen kilpailukyvyille ja kasvuille.

Lahti rakentaa yhdessä LUT-konsernin ja Helsingin yliopiston kanssa kansainvälisesti houkuttelevaa korkeakoulu-kaupunkia. Tavoitteena on kasvattaa korkeakouluopiskelijoiden määrää merkittävästi vuoteen 2035 mennessä ja vahvistaa erityisesti ICT:n, ympäristöalan, rakentamisen, johtamisen sekä teollisen uudistumisen osaamista. Samalla Päijät-Häme toimii käytännön kehitysalustana sille, miten kansainväliset opiskelijat ja osaajat integroituvat työmarkkinoille ja jäävät pysyvästi Suomeen vahvistamaan osaajapohjaa.

Päijät-Hämeessä yhdistyvät vihreän siirtymän ratkaisut, kiertotalous, puhtaat teknologiat sekä teollisuuden uudistuminen. Maakunnan yritysverkostot, vahvistuvat klusterit ja kasvava tutkimus- ja kehitystoiminta luovat uusia mahdollisuuksia investoinneille, viennille ja työpaikoille. Liikunta-, urheilu-, luonto- ja kulttuuripalvelut vahvistavat alueen veto- ja pitovoimaa sekä kestävä matkailun kasvua.

Päijät-Hämeen ja Lahden tavoitteena on rakentaa Suomesta kilpailukykyinen, turvallinen ja luontopositiivinen maa, jossa kasvu perustuu osaamiseen, kestävyteen ja toimiviin alueisiin.

Yhdessä varmistamme, että:

- luontopositiivisuus ja vihreä siirtymä vahvistavat Suomen kilpailukykyä
- perinteinen teollisuus uudistuu ja rinnalle syntyy uusia puhtaan teknologian ratkaisuja
- tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotoiminta sekä vientivetoiset pk-yritykset rakentavat kestävä kasvua
- liikunta-, kulttuuri- ja luontopalvelut lisäävät hyvinvointia, matkailua sekä alueiden veto- ja pitovoimaa
- lasten ja nuorten hyvinvointia vahvistetaan sekä eriarvoisuutta vähennetään määrätietoisilla toimilla
- työllisyyspalvelut tukevat aidosti työn vastaanottamista, yritysten kasvua ja osaavan työvoiman saatavuutta
- laadukkaat hyvinvointi- ja terveyspalvelut vahvistavat ihmisten hyvinvointia, turvallisuutta ja alueiden elinvoimaa.

Luontopositiivinen Suomi rakentaa kestäväää kasvua

Päijät-Hämeen ja Lahden tavoitteena on olla vuoteen 2030 mennessä luontopositiivinen maakunta, jossa luonnon monimuotoisuus vahvistuu samalla kun alueen elinvoima, teollisuus ja hyvinvointi kasvavat. Puhdas luonto, vesistöt ja maaperä ovat kestävään tuotannon, matkailun, asumisen ja hyvinvoinnin perusta.

Luontopositiivisuus tulee nostaa kansalliseksi tavoitteeksi osaksi talous-, teollisuus- ja aluepolitiikkaa. Vihreän siirtymän investoinnit, kiertotalous ja luonnon monimuotoisuuden vahvistaminen tulee nähdä kilpailukykyä, turvallisuutta ja vientiä tukevana kokonaisuutena.

Hallitusohjelmataavoitteet

- asetetaan Suomelle sitova luontopositiivisuustavoite
- vahvistetaan kiertotalouden infrastruktuuria ja teollisia symbiooseja
- nopeutetaan vihreän siirtymän investointien lupaprosesseja luonnon kantokyky huomioiden
- lisätään panostuksia vesistöjen kunnostukseen ja pohjavesien suojeluun
- tuetaan hiilensidontaa, ennallistamista ja ekologisia verkostoja
- kohdennetaan lisää TKI-rahoitusta puhtaaseen teknologiaan, kiertotalouteen ja vihreään teollisuuteen
- vahvistetaan energiaomavaraisuutta ja puhtaan energian investointeja
- edistetään luontopositiivista ruokajärjestelmää ja huoltovarmuutta vahvistamalla alkutuotantoa ja elintarviketeollisuutta
- turvataan Suomen UNESCO Global Geopark -kohteiden pysyvä rahoitus

Hallitusohjelmakirjaus

Hallitus yhdistää vihreän siirtymän, luonnon monimuotoisuuden vahvistamisen ja uudistuvan teollisuuden kilpailukykyiseksi kokonaisuudeksi, joka vahvistaa Suomen kasvua, huoltovarmuutta ja hyvinvointia.

Liikkumavaraa vaikuttavaan työllisyydenhoitoon

Työllisyyspalveluiden tulee tukea nopeaa työllistymistä, osaamisen kehittämistä sekä yritysten työvoiman saatavuutta. Palvelujärjestelmää on uudistettava siten, että kunnilla ja työllisyysalueilla on nykyistä enemmän mahdollisuuksia rakentaa paikallisiin tarpeisiin sopivia ratkaisuja.

Hallitusohjelmatavoitteet

- Poistetaan kuntien rahoitusvastuu alle 25-vuotiaiden työttömyysetuuksista
- uudistetaan työllisyyspalveluiden järjestämislaki ja lisätään paikallista harkintavaltaa
- mahdollistetaan ammatillisen koulutuksen joustava reagointi alueellisiin työvoimatarpeisiin
- luovutaan hallinnollisesti raskaasta työnhakuvelvoitteesta
- vahvistetaan nuorten koulutus- ja työelämäpolkuja
- helpotetaan yrittäjyyden aloittamista työttömyysturvan aikana
- luodaan kannustimia pk-yrityksille harjoittelupaikkojen ja opinnäytetöiden tarjoamiseen
- tuetaan nuorten vastavalmistuneiden työllistymistä pysyviin työsuhteisiin
- laajennetaan työmatkakulujen vähennysoikeutta työn vastaanottamisen helpottamiseksi
- vauhditetaan työttömien terveystarkastuksia yhteistyössä hyvinvointialueiden kanssa.

Hallitusohjelmakirjaus

Hallitus vahvistaa työllisyyttä lisäämällä paikallista joustavuutta työllisyyspalveluissa, tukemalla työperäistä maahanmuuttoa sekä nopeuttamalla työttömien siirtymistä työhön, koulutukseen ja oikea-aikaisiin palveluihin.

Kuntien tehtävät ja rahoitusjärjestelmä uudistettava

Kuntien tehtävien ja rahoituksen tulee muodostaa tasapainoinen kokonaisuus, joka turvaa palvelut ja mahdollistaa elinvoiman kehittämisen koko maassa. Kuntien rahoitusjärjestelmän tulee kannustaa työllisyyden vahvistamiseen, hyvinvoinnin edistämiseen ja eriarvoisuuden vähentämiseen.

Hallitusohjelmataavoitteet

- uudistetaan kuntien rahoitusjärjestelmä kokonaisuutena
- huomioidaan lapsiperheköyhyys osana kuntien rahoituskriteerejä
- selvitetään ikääntymisen vaikutukset kuntien palvelutarpeisiin ja kustannuksiin
- turvataan työttömyyden hoidosta aiheutuvien kustannusten rahoitus
- mahdollistetaan palkkatuettu työllistäminen kunnissa, hyvinvointialueilla ja valtion organisaatioissa
- vahvistetaan työllisyydenhoidon rahoituspohjaa
- siirretään osa pitkäaikaistyöttömyyden kustannusvastuusta hyvinvointialueille työkyvyn tuen vahvistamiseksi.

Hallitusohjelmakirjaus

Hallitus uudistaa kuntien tehtävät ja rahoitusjärjestelmän siten, että kuntien vastuut ja rahoitus ovat tasapainossa ja alueellinen yhdenvertaisuus toteutuu.

MAL-sopimuksista MALS-sopimukseen

MAL-sopimukset ovat keskeinen väline kestävän yhdyskuntarakenteen, asumisen ja liikenteen kehittämisessä. Sopimusmenettelyä tulee laajentaa huomioimaan myös sosiaalinen eheys, integraatio ja hyvinvointi.

Hallitusohjelmataavoitteet

- kehitetään MAL-sopimuksia MALS-sopimukseksi
- kohdennetaan rahoitus kestävää yhdyskuntarakennetta ja liikkumista tukeviin investointeihin
- vahvistetaan kohtuuhintaisen asumisen edellytyksiä
- varmistetaan bussiliikenteen ja kestävän joukkoliikenteen täysimääräinen rahoituskelpoisuus
- kehitetään seudullista suunnittelua yhteisillä tavoitteilla ja mittareilla
- turvataan MAL-seutujen yhdenvertainen kohtelu
- kytketään sopimukseen elinvoimaa vahvistavat investoinnit.

Hallitusohjelmakirjaus

Hallitus jatkaa MAL-sopimusmenettelyä ja kehittää sitä MALS-malliksi, jossa huomioidaan maankäytön, asumisen ja liikenteen lisäksi sosiaalinen eheys ja integraatio.

Hyvinvointi- ja terveystalvelut vaikuttaviksi ja saavutettaviksi

Toimivat hyvinvointi- ja terveystalvelut ovat keskeinen osa alueiden elinvoimaa, turvallisuutta ja kilpailukykyä. Päijät-Hämeessä tulee turvata korkeatasoiset palvelut, toimiva päivystys ja turvallinen synnytystoiminta.

Hallitusohjelmataavoitteet

- turvataan laajan päivystyksen sairaalaverkko
- varmistetaan hyvinvointialueiden ennakoitava rahoitus
- vahvistetaan palveluiden vaikuttavuutta ja oikea-aikaisuutta
- puretaan digitalisaation ja tekoälyn hyödyntämisen esteitä
- lisätään panostuksia työttömien työ- ja toimintakyvyn arviointiin
- vahvistetaan huoltovarmuutta ja varautumista.

Hallitusohjelmakirjaus

Hallitus turvaa saavutettavat hyvinvointi- ja terveystalvelut koko maassa sekä säilyttää laajan päivystyksen sairaalaverkon osana kansallista turvallisuutta ja alueellista yhdenvertaisuutta.

Lentorata parantaa koko Suomen saavutettavuutta

Lentorata on koko Suomen kilpailukyvyyn, saavutettavuuden ja huoltovarmuuden kannalta strateginen investointi. Hanke yhdistää Helsinki-Vantaan lentoaseman suoraan valtakunnalliseen kaukojunaverkkoon, vahvistaa pääradan kapasiteettia sekä parantaa junaliikenteen luotettavuutta koko maassa.

Lentorata tukee Suomen kansainvälistä saavutettavuutta, TEN-T-verkoston kehittämistä sekä sotilaallista liikkuvuutta. Hankkeen toteuttaminen edellyttää hallitusohjelmataason sitoutumista sekä EU-rahoituksen täysimääräistä hyödyntämistä.

Hallitusohjelmakirjaus

Hallitus sitoutuu Lentoradan toteuttamiseen, vahvistaa pääradan kapasiteettia ja varmistaa hankkeen EU-rahoituksen osana Suomen kansallisesti merkittäviä liikenneinvestointeja.

Kilpailukykyiset liikenneyhteydet ja toimiva infra

Kilpailukykyinen Suomi tarvitsee toimivat liikenneyhteydet, kestävästä infrastruktuurista sekä vahvan energia- ja tietoverkon. Investointien tulee tukea alueiden saavutettavuutta, elinkeinoelämää, huoltovarmuutta ja sotilaallista liikkuvuutta.

Päijät-Hämeen keskeiset kärkihankkeet

- Lentoradan toteuttaminen
- Kerava–Lahti–Kouvola-lisäraiteet
- Savon oikoradan suunnittelu
- Lahti–Heinola-ratayhteyden kehittäminen
- VT12 / E16 Uusikylä–Mankala-perusparannus
- VT12 / E16 Tampere–Lahti-yhteysvälin kehittäminen
- valtatie 24:n kehittäminen
- kantatie 54:n kehittäminen
- Tuuliharjan ja Miekkiön eritasoliittymät
- sotilaallista liikkuvuutta tukevat infrahankkeet
- kantaverkon kapasiteetin vahvistaminen Etelä-Suomen investointien tarpeisiin.

Hallitusohjelmakirjaus

Hallitus vahvistaa Suomen kilpailukykyä, saavutettavuutta ja huoltovarmuutta investoimalla valtakunnallisesti merkittäviin liikenneyhteyksiin, rataverkkoon ja kestävästä infrastruktuuriin.